

februari

Pal naast het nieuwe hek kondigt een bloeiend Lenteklokje het voorjaar aan; tegelijk laat het waterpeil van onze centrale vijver zien hoe hard het de afgelopen herfst heeft geregend. Zo kijken we hartje winter voor- en achteruit. De seizoenen zijn lang niet zo afgeperkt als wij menen. Mochten we opnieuw een hete zomer krijgen, dan zal het water in de vijver net als in de voorafgaande jaren akelig laag komen te staan. Dat komt niet door uitblijvende regen, want onze zomers worden natter, maar door verdamping. Niet alleen de hoeveelheid regen neemt namelijk toe, het aantal droge dagen en droge perioden stijgt eveneens, en dat bij hogere temperaturen. Het klinkt misschien tegenstrijdig, maar het betekent gewoon dat áls het regent, de neerslag groter is dan vroeger. Gelukkig ontvangt de vijver ook water uit de duinen. Kwelwater. Het komt dag in, dag uit omhoog naast het bruggetje en stroomt naar de vijver. Of “stroomt”... het sijpelt. Want het stroomgebied is ernstig verland en dichtgegroeid. Werk aan de winkel dus.

Thijsse's Hof heeft geld ontvangen van de Broodbank-actie, afgelopen december in de oude Bavo, en nu is er geld om graaf- en baggerwerk te laten uitvoeren. Dat wordt nog een hele toer, want hoe krijg je het zware materieel achterin de hof? De paden erheen zijn nog maar net opnieuw verhard, die moeten er niet onder te lijden hebben. Het zal misschien via het schoolplein van de BSV moeten. Hoe dan ook, als het werk gedaan is, zal het duinwater minder moeite hebben de vijver te bereiken. Het zal meteen ook een fraaie aanblik opleveren. Na de aanleg van de waterpomp en de reparatie van de vijvertjes bij het instructielokaal wordt dit de bekroning van ons waterbeleid.

Dat kwelwater is niet zomaar water. Het komt uit de achterliggende duinen. Het heeft een lange weg door het zand afgelegd en is daardoor ontdaan van alle verontreinigingen. Wel bevat het allerlei mineralen, waarvan kalk en ijzer de belangrijkste zijn. Zodra het water naar buiten treedt, komt het ijzer in contact met de zuurstof in de buitenlucht. Er ontstaat er een roestbruine neerslag op de bodem, en op het wateroppervlak verschijnen prachtig gekleurde vliezen. Die worden gevormd door een bacterie die het ijzer als voedsel benut. Aangenaam kennismaken: *Lepthotrix discophora*, de ijzervreter.

Het hele jaar door heeft het kwelwater een temperatuur van 10 graden. Het zal dus niet bevriezen en biedt 's winters een uitstekende overwinteringsplek aan veel organismen, terwijl vogels er zelfs bij strenge vorst hun dorst kunnen lessen.

Wie op het bruggetje staat en naar die vliezen kijkt, wordt misschien herinnerd aan het Gulden Vlies, vooral als de zon erop staat. Ook zou je kunnen denken olievlekken te zien. Er is een eenvoudige manier om te controleren of dat het geval is. Wie met een stokje of rietstengel in een olievlek roert, ziet dat de ontstane openingen zich meteen weer sluiten. Bij onze bacterievlekken gebeurt dat niet, het vlies breekt als het ware en de gaten blijven open.

Wanneer u binnenkort deze wonderen met eigen ogen komt aanschouwen, sta dan ook even stil bij wat misschien wel het grootste wonder is als het om water gaat. De geleerden snappen namelijk nog steeds niet dat er überhaupt water op onze blauwe planeet aanwezig is! Toen de aarde werd gevormd, zo'n vierenhalf miljard jaar geleden, was de temperatuur zo hoog dat eventueel aanwezig water subiet moet zijn verdampt. Veel astronomen hangen de hypothese aan dat pas naderhand, toen de aarde flink was afgekoeld, een bombardement van kometen (die immers uit ijs bestaan) onze planeet water heeft gebracht.

U die dit leest, afhankelijk van uw leeftijd en geslacht bestaat u minstens voor de helft uit datzelfde wonderde water. Maar schreef de Chinese wijsgeer Lao-Tze niet al eeuwen geleden:

*Te zijn als het water, dat is het allerbeste.
Water doet alle dingen goed, zonder te wedijveren.
De massa veracht zijn nederige plaats.
Juist daarom is water zo dicht bij de Tao.*

(vertaling Kristofer Schipper)

Met dank aan Martin Scheringa voor zijn inlichtingen over het kwelwater.

Wilt u meer weten over duinwater, de toenemende neerslag en de veranderende zomers?
Zie: <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=25788>

Rob van Dam